

Draaiboek educatieve pakketten lagere school Week van het Bos 2019

Week van het Bos 2019

Tussen 13 en 20 oktober is het traditiegetrouw tijd voor de Week van het Bos. Het wordt een week vol natuur- en spelplezier! Dit jaar brengen we jullie naar RAVOTland. Want ravotten en op avontuur gaan in de natuur maakt ons gezonder én creatiever. Dit jaar is er niet enkel een educatief pakket voor de lagere school, voor het eerst hebben we ook heel wat aandacht voor de kleuters. De week van het bos wordt georganiseerd door het Agentschap voor Natuur en Bos in samenwerking met BOS+.



Naar goede gewoonte zorgen we voor educatieve pakketten én komt er een Week van het Bos - wedstrijd. Meer info: www.weekvanhetbos.be

Voor de educatieve pakketten van de vorige jaren zie <https://www.natuurenbos.be/week-van-het-bos/vorige-edities>

Waarom buiten spelen belangrijk is!

Kampen bouwen, groene knieën en de geur van gras, klimmen in bomen, springen over beken, rollen in het zand, ... bossen vormen de ideale speelomgeving voor kinderen! Ravotten in het groen is dan ook van alle tijden en spreekt tot de verbeelding van jong en oud.

Goed nieuws voor al die speelvogels; ravotten is niet enkel leuk, maar ook nog eens nuttig. De lichamelijke én geestelijke gezondheid van kinderen die vaak in bos en natuur spelen blijkt beter dan die van hun leeftijdsgenootjes die minder buiten spelen. Zo hebben ze doorgaans minder last van overgewicht en luchtwegeninfecties. Ze ontwikkelen een betere motoriek en hebben meer uithoudingsvermogen.

Ravotten in het groen is bovendien ook bijzonder leerrijk. Spelen en leren in het bos en de natuur prikkelt de fantasie en stimuleert de creativiteit en ondernemingszin. Kinderen komen zelfstandig tot ontdekkingen en inzichten en raken 'verwonderd' door hun omgeving. Kinderen die regelmatig in de natuur komen, bouwen er eveneens een band mee op. Daardoor zullen ze ook als volwassenen meer geneigd zijn om de natuur te beschermen.

Ondanks deze voordelen raken steeds meer kinderen vervreemd van bos en natuur. Ze brengen veel minder tijd buiten door dan vorige generaties. Tegen 2050 zal 75 procent van de wereldbevolking in stedelijk gebied wonen. De kloof tussen kinderen en de natuur wordt zo steeds groter. Kinderen spelen steeds minder buiten, gaan minder het bos in om zich te verstoppen, te ravotten of kampen te bouwen. Onderzoeksjournalist Richard Louv stelt dat de samenleving nadelige gevolgen zal ondervinden als een complete generatie jongeren het contact met de natuur verliest. Daarom willen we via de Week van het Bos zoveel mogelijk kinderen weer naar buiten krijgen. Jong geleerd, is oud gedaan? Het bos in, denken wij dan!

Je bent jong en je wil spelen in het bos. Dat kan, in speelzones! Speelzones zijn stukken natuurreservaat of bos waar kinderen, jongeren en hun begeleiders vrij kunnen spelen en daarbij de paden mogen verlaten. Je mag er kampen bouwen of zelfs een touwenparcours aanleggen, zolang je na de activiteit alle constructies weer verwijdert en het bos in zijn oorspronkelijke staat achterlaat.

Zie www.natuurenbos.be/spelen voor meer info over de speelzones.

Wedstrijd

De wedstrijd voor de lagere school is dit jaar gekoppeld aan het **educatief pakket "Meet je met een dier"**. In twaalf opdrachten gaan de leerlingen de uitdaging aan om zich te meten met een dier. **Doe mee aan de wedstrijd en maak een fotoverslag waarin minstens 3 uitdagingen volbracht worden. Verstuur ze via het wedstrijdformulier.** Alle deelnemende klassen krijgen een ravot-je-rot gadget opgestuurd!

Bovendien maken jullie zo kans op de hoofdprijs: een niet te vergeten bosuitstap samen met de helden van Ketnet.

Alle info en het wedstrijdreglement vind je op www.weekvanhetbos.be/indeklas/lager-wedstrijd

Educatief pakket: Meet je met een dier

In een intro-animatiefilmpje daagt de Rechtvaardige Ree de leerlingen uit om alle uitdagingen aan te gaan waarbij ze zich zullen meten met een dier. Zigzag je sneller dan een.... haas? Heb je een beter evenwicht dan een ... eekhoorn? Kan jij je beter oriënteren dan een....duif? Het educatief pakket is geschikt voor heel de lagere school (6-12 jaar). Er zit voldoende variatie in de uitdagingen zodat er voor elk wat wils is en kunnen met een beperkte hoeveelheid aan materiaal uitgevoerd worden zowel op school als in het bos. Als de leerlingen de uitdagingen goed volbracht hebben, is er nog een afsluitend filmpje van de Rechtvaardige Ree. Deze video helpt ook bij de naverwerking.

Er zijn in totaal 12 uitdagingen waarbij de leerlingen zich kunnen meten met een dier. Bij elke uitdaging vind je kort wat er nodig is van materiaal en voorbereiding. Dit is voor de meeste uitdagingen niet meer dan een chronometer en/of lintmeter per groepje leerlingen. In de leerlingenversie vind je de werkblaadjes met invul fiches van de 12 uitdagingen. Hier kunnen de leerlingen hun prestaties invullen en zich vergelijken met het overeenkomstig dier.



Materiaal:

Een intro en outro filmpje van de Rechtvaardige Ree

Invulbundel per leerling

Per groepje een chronometer en meetlint (voor sommige opdrachten moet er eerst natuurlijk materiaal zoals noten en takken verzameld worden door de leerlingen)

Doelgroep: 6-12 jaar

Werkwijze:

Maak groepjes per twee leerlingen. De meeste uitdagingen kunnen in groepjes van twee uitgevoerd worden. Voor enkele uitdagingen zijn er vier leerlingen nodig. Laat bij deze uitdagingen twee groepjes samenwerken.

De uitdagingen vind je terug op de fiches, download deze op www.weekvanhetbos.be/indeklas/lager-wedstrijd

Educatief pakket: Ravot-je-Rot

Onder het waakzame oog van quizmaster Pienter testen de oudere leerlingen (9 – 12 jaar) hun ravotvaardigheden én hun natuurkennis in de Ravot-je-Rot quiz. Voor deze kwieke kraai is enkel slim zijn niet voldoende. Kracht, lenigheid, uithouding en snelheid zijn allemaal levensbelangrijke vaardigheden voor de dieren in het bos. En ook de kinderen zullen ze nodig hebben in deze interactieve quiz! Ook hier is er een koppeling tussen de opdrachten en weetjes enerzijds en de eindtermen anderzijds (zie onder).

Materiaal:

6 quizfiches

Kaartjes lenigheidsronde

Doelgroep: 9 tot 12 jaar

Werkwijze:

De quiz kan doorgaan in het bos, op de speelplaats of in de turnzaal, en zelfs in de klas. Hij bestaat uit 6 quizrondes. Deel de klasgroep op in groepen van 5 à 6 personen: er zijn dus 3 of 4 groepen. Alle leerlingen van één groep staan achter elkaar en alle groepen staan op één lijn, even ver van de leerkracht.



Telkens wanneer een quizvraag wordt gesteld, voeren de leerlingen eerst een ravotvaardigheid uit. Brengen ze die als eerste tot een goed einde, dan mogen ze antwoorden op de quizvraag. De ravotvaardigheden vinden we niet enkel in de eindtermen van lichamelijke opvoeding, maar zijn ook dié vaardigheden die een dier nodig heeft om in het bos te kunnen overleven.

Je kan als leerkracht natuurlijk ook zelf de rondes inkorten (of langer maken) of andere ravotvaardigheden verzinnen.

We geven daarnaast ook telkens enkele suggesties voor extra uitdagingen. Deze extra uitdagingen gaan meestal door in het bos en kan je doen op een herfstwandeling met de klas.

Educatief pakket: Pelle, Pluim en Prik

De jongsten (5 tot 8 jaar) maken kennis met Pelle de koperwiek, Pluim de eekhoorn en Prik de egel. Deze beestige bosbende neemt dit jaar de kleinsten op sleeptouw. En dat kan zowel in het bos, als op de speelplaats en zelfs in de klas!

Met meeslepende animatiefilmpjes en levensechte verhalen ontdekken de kinderen hoe snel, slim en creatief deze dieren zich dagelijks moeten tonen om te overleven in het bos. Ze worden uitgedaagd om in de voetsporen te treden van Pelle, Pluim en Prik: Bouwen ze een goed nest voor Pelle? Kunnen ze een wintervoorraad aanleggen voor Pluim? Laten ze de slechtiende Prik veilig de straat oversteken?

Het kant-en-klaar pakket van Pelle, Pluim en Prik is gebaseerd op de bijbehorende filmpjes. Er zijn echter ook uitdagingenfiches die deze filmpjes kunnen vervangen wanneer jullie op stap zijn. De fiches bevatten ook een aantal leuke weetjes en andere uitdagingen. Het pakket houdt rekening met en voldoet aan verschillende eindtermen (zie onder).

Materiaal:

Filmpjes Pelle, Pluim en Prik

12 uitdagingenfiches (4 per dier)

Extra materiaal aangeduid per uitdagingenfiche, bijvoorbeeld materialen uit het bos, typisch turnzaalmateriaal, ...

Doelgroep: 5 tot 8 jaar



Werkwijze:

Bij het pakket horen de filmpjes met uitdagingen van Pelle de koperwiek, Pluim de eekhoorn en Prik de egel. Kies voor de filmpjes van Pelle als je met je klas naar het bos kan, Pluim als je de turnzaal of speelplaats ter beschikking hebt en Prik als je in het klaslokaal blijft.

Per dier zijn er zeven korte videofragmenten. In een eerste deel maken we kennis met het dier vanuit zijn of haar oogpunt. Daarna volgt nog een overzicht, vier fragmenten waarin Pelle, Pluim of Prik de hulp inroepen van de leerlingen en een outro.

Het eerste deel kan in de klas getoond worden. De kinderen leren het dier kennen: ze horen de geluiden die het maakt en zien hoe het zich in de natuur voortbeweegt. Dit deel kan gebruikt worden om de kinderen zich het dier te laten voorstellen, het te tekenen en/of om hen te laten raden over welk dier het gaat. Het tweede deel geeft een overzicht van alle uitdagingen. Per uitdaging is er eveneens een videofragment waarin Pelle, Pluim of Prik zijn probleem uit de doeken doet en de kinderen vraagt te helpen door een bepaalde uitdaging tot een goed einde te brengen. Tenslotte volgt er nog een toffe outro.

Als het niet mogelijk is de filmpjes te tonen, dan kunnen ook de afbeeldingen op de uitdagingenfiches gebruikt worden. Pelle, Pluim en Prik vatten daar de uitdaging samen voor de kinderen.

Op de achterkant van de uitdagingenfiches vind je wat meer uitleg per uitdaging, en daarnaast ook telkens enkele extra uitdagingen en weetjes. Deze extra uitdagingen gaan meestal door in het bos en kan je doen op een herfstwandeling met de klas.



Eindtermen

De educatieve pakketten die we aanbieden komen tegemoet aan verschillende eindtermen voor het lager onderwijs:

Lichamelijke opvoeding

De leerlingen

1.1 kunnen de motorische basisbewegingen op een voldoende flexibele en verfijnde wijze aanwenden in gevarieerde en complexe bewegingssituaties.

1.8 zijn bereid om een sfeer van rust te creëren.

1.9 kunnen balanceren op de grond en over diverse soorten toestellen.

1.18 kunnen eenvoudige spelideeën uitvoeren in eenvoudige bewegingsspelen.

1.23 bewegen op een aangepaste manier in de vrije natuur.

1.28 kunnen geconcentreerd bezig zijn met een bewegingstaak.

Wetenschap en techniek

De leerlingen

1.1 kunnen gericht waarnemen met alle zintuigen en kunnen waarnemingen op een systematische wijze noteren;

1.4 kennen in hun omgeving twee verschillende biotopen en kunnen er enkele veel voorkomende organismen in herkennen en benoemen;

1.5 kunnen bij organismen kenmerken aangeven die illustreren dat ze aangepast zijn aan hun omgeving;

1.6 kunnen illustreren dat de mens de aanwezigheid van organismen beïnvloedt;

1.7 kunnen de wet van eten en gegeten worden illustreren aan de hand van minstens twee met elkaar verbonden voedselketens;

1.23 tonen zich in hun gedrag bereid om in de eigen klas en school zorgvuldig om te gaan met afval, energie, papier, voedsel en water;

1.24 kunnen met concrete voorbeelden uit omgeving illustreren hoe mensen op positieve en negatieve wijze omgaan met milieu

1.26 tonen respect en zorg voor de natuur vanuit het besef dat de mens voor zijn levensbehoeften afhankelijk is van het natuurlijkleefmilieu.